

Вера ВУЧКОВИЋ

ДОПРИНОС ПРОУЧАВАЊУ ПРОШЛОСТИ КРАЉЕВА И ОКОЛИНЕ

/НАША ПРОШЛОСТ, бр. 4,

Народни музеј - Историјски архив, Краљево, 1989 /

У издању Историјског архива и Народног музеја из Краљева, септембра 1989. изашло је из штампе четврти број архивско-музејског зборника «Наша прошлост». Штампан на 260 страна, у три поглавља, зборник доноси 12 радова из сродних научних области: историје, етнологије, археологије и архивистике.

Тема већине објављених радова је прошлост Краљева и његове шире околине, истраживана у оквиру различитих области и обухвата дуг временски период (од XIII—XIX века). Поред ових у Зборнику су се нашли и радови неколико аутора, дугогодишњих сарадника Зборника, који завређују изузетну пажњу и посредно доприносе изучавању прошлости овог краја.

Почасно место у Зборнику заузели се радови посвећени косовском боју и обележавању овог, за српску културу и традицију, веома значајног догађаја. У првом реду то је студија др Миодрага Петровића *Корени црквендржавних односа у Србији за време кнеза Лазара*, у којој аутор расветљава односе државе и цркве у средњовековној српској држави, засноване на систему симфоније формулисаном у уводу VI новеле цара Јустинијана 535. године.

Други рад посвећен косовском јубилеју је приказ прославе обележавања петстоте годишњице косовског боја у Краљеву и Жичи, аутора Љубомира Дурковића Јакшића, илустрован фотографијама прославе и издатог пригодног материјала.

Друго поглавље — Чланци и расправе — обухвата седам радова а започиње радовима археолога Биљане Борђевић Богдановић о керамици гвозденог доба II, Пеоније и Пелагоније и Драгана Богосављевића о средњовековном рударском алату пронађеном приликом истраживања рударства на западном Копаонику.

У овом броју објављен је и наставак обимнијег рада академика др Богумила Храбака о рашким пазарима у XV и XVI веку и учешћу дубровачких трговаца у стварању рашких тргова и почетку интензивне трговине у древној српској престоници.

Ту је и краћи рад Драгана Драшковића о постанку назива Карановац где аутор износи сасвим нова тумачења о настанку једног од назива Краљева. За разлику од Милана Б. Милићевића и Радмиле Тричковић, Драшковић, ослањајући се на турске катастарске пописе из 1476, 1540. и 1572, сматра да је назив Карановац настао од речи каран — узете из турске рударске терминологије и оваса — шта означава поље, тако да назив Карановац представља турски превод првобитног назива Рудо Поље.

Дугогодишњи сарадник Историјског архива, истраживач аматер Драгољуб В. Корићанац и у овом броју презентује обиље прикупљеног

материјала о становништву и привреди Богutowца од XIII—XIX века, кроз мноштво табеларних приказа развоја привреде и миграционих кретања појединих родова.

Међу објављеним радовима је и рад Добривоја Јанковића и мр Живка Славковића о народној медицини краљевачко-чачанског краја, где аутори у четири поглавља износе богату народну традицију лечења биљем у природном стању, справљањем чајева, галенским препаратима, минералима и минералним водама, мелемима и бајањем.

Последњи у низу чланака је рад Благомира Бишевца о оснивању и раду Југословенско-француског клуба у Краљеву, односно његовој улози у развоју напредног радничког покрета између два рата у Краљеву.

У поглављу резервисаном за прилоге и грађу објављена су три рада. У краћем прилогу *Латински топоними на Жељину*, Милољуб Арсић износи порекло топонима Сутелица и Металица, везујући их за староседелачко становништво ових крајева пре доласка Словена, а Радомир Ристић у прилогу *О фондовима и збиркама Архива у Краљеву* даје преглед архивске грађе коју поседује Историјски архив у Краљеву.

На крају, као архивска грађа, објављен је дневник Негослава Бошковића — Нега, борца IV краљевачког батаљона чија се копија чува у Народном музеју у Краљеву. Основни текст дневника праћен је коментарима приређивача Мирослава Стаменовића о борбеном путу IV краљевачког батаљона и фотографијом аутора дневника.

Наслови и резимеа свих радова објављени су и на енглеском језику у преводу Миодрага Србљака.

У целини, зборник «Наша прошлост» својом концепцијом даје велики допринос познавању историјских процеса у локалним оквирима стварајући истовремено подлогу за даља научна истраживања и општавања. Осим тога, велики број сарадника и разноликост тема пружају могућност афирмације различитих научних области и средине за коју су везани.